

Belem, Brazilija, 20. febr.: Epidemija malarije, ki divja že več tednov v distriktu Lago Grande, je do danes pobrala okrog 700 oseb.

Ob rojstnem dnevu dne 22. februarja

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

BENCOLSKO ZASTRUPLENJE SEŠTIH KROJAČEV

Trije pomočniki podlegli zastrupljenju v Mariboru

Ljubljana.

Mnogo se te dni piše in govori o velikih mariborskih nesrečah, ki je zahtevala doslej že tri žrtve, trije bolniki pa leže v mariborski bolnici oz. zagrebški bolnici. Gre za zastrupljenje po bencolski delavnici, ki so se razvijali v delavnici krojača Ignaca Vinka v Veprinjski ulici.

Decembra ali novembra je naletel krojač Vinko dve prostorni sobi za svojo delavnico, v kateri ni hotel izdelovati navadnih oblek, s čimer se malo zaslužil, ampak je otvoril prav za prav delavnico nežnih plaščev. Pri izdelavi teh plaščev pa se uporablja gumi, s katerim je treba preveč živje in trakove, s katerimi se kaj preprosto: paragumi se zastopi v bencinu ali bencolu, kakor se masa namaže s čopičem na šive in trakove, bencol hlapil, gumi ostane. Mojster Vinko pa ni vedel, da je uporabljal bencina ali bencola nevarna, ker bencolovi hlapci zastrupljajo notranje organe. Tudi je prijel oblastem le krojaško delavnico, ne delavnico nežnih plaščev, ker bi si sicer oblast ogledala lokale, ki so bili za tako delo primerni. Bili so zatohli, brez razsvetljave, okna in vrata skoraj vedno zaprta. Tako se je v tem prostoru vedno bolj zgoščeval bencolski hlap, posebno še, ker je imel Vinko zmerom polne roke dela, tako da je pomočnike malo dobro plačeval in da jih je imel po 10 zaposlenih. Pomočniki so obdelovali kar v delavnici, da so zamudili dela. Toda pomočniki so začeli bolehati, ne da bi vedeli, da jih bencolski hlapovi olagoma zastrupljajo. Nazadnje so se morali pomočniki Anton Horvat, Ivan Konec in Stanko Golobski zateči v bolnišnico. V bolnici so ugotovili zastrupljenje, vendar pa niso mogli ugotoviti, odkod to, ker pač pomočniki niso povedali, a kakšnim delom so se ukvarjali. Horvat se je dan napotil domov v Dravograd, misleč, da se bo pozdravil v večem zraku. Toda bil je prvi, ki je zastrupljenju podlegel. Malu za njim sta v mariborski bolnišnici umrli tudi Konec in Golob. Bilo je to sredi januarja. Kmalu nato so zboleli tudi drugi pomočniki in nazadnje tudi mojster. Vinko je opustil delavnico, ter jo izročil mojstru Jopu Mundi, ki je preselil delavnico v boljše lokale. Ko pa je mojster Vinko v bolnišnico in so pri njem ugotovili bencolsko zastrupljenje, je Munda prenehal z delom, dal preiskati vse pomočnike ter samega sebe. Tedaj se je vsa stvar in skrivnostno zastrupljenje treh umrlih pomočnikov pojasnilo.

Zdaj leže v mariborski bolnišnici še pomočnika Franc Golob in Viktor Toman in mojster Vinko, ki pa so ga prepeljali zdaj v Zagreb, kjer bodo izvršili prenos. Stanje vseh treh je nevarno.

Bencolski hlapovi so nevarni, kajti kakor bencinski. Vplivajo na dihalne organe, krvni sistem in mežgane. Tudi drugod po svetu izdelujejo nežne plašče na enak način, a uporabljajo posebne prirejane bencol, ki so mu trupi odvzeti, ali pa delajo z masami in v posebej urejenih delavnicah, kjer posebne priprave in odvajajo pokvarjeni hlapci, za to rabo prirejane, je pa zelo drag in ga pri nas ni dobili. Vinkova delavnica pa tudi ni bila prirejena za tako delo, ker se ni mogel niti pomočniki niso vedeli strupa. Mojster Munda je zdaj opremil novo delavnico z natančnimi predpisi, za delo bencolom po posebnem oddeku s stroji za črpanje slabega zraka in dovajanje svežega. Tudi bodo morali pomočniki pri tem delu uporabljati maske.

Le nekaj pomočnikov, ki so bili pri Vinku, je ostalo zdravih, devet jih je zbolelo. Trije so umrli, trije leže v bolnišnici, trije zdravijo doma.

MOČAN POTRES, VIHAR, OVIRAN PROMET

Dne 4. februarja je obiskal Slovenijo zelo močan potres, ki so ga najhujše čutili v okolici Kranja, v Cerkljah in Brnikih. Tamkaj so zaslišali najprej podzemsko bučanje, nato pa se je zemlja zamajala, da so ljudje v strahu bežali iz hiš na plano. Celo nekaj dimnikov se je porušilo. Na Barju so ponekod popokale šipe v oknih, tako je zemlja zavalovala.

Potres so čutili po vsej Sloveniji, Gorenjski in Stajerski, najmočnejše pa v okolici Kranja. Potresu pa je na mnogih krajih sledil vihar, po Gorenjskem pa je orkan razsajal ves dan. Med Lescami in Žirovnico je bil vihar tako silovit, da je prevrnil kakih 15 kozolcev, polomil več dreves, odnašal opeko s streh. Ljudje si niso upali na plano, da jih ne podere drevo ali opeka. Vihar je trajal ves dan in je njegov pojav pač v zvezi s potresom, s premikanjem zemljinih plasti ob tem čudnem zimskem vremenu. Ravno tisto noč pred viharjem in potresom je pritisnil mrz in je na hribovih zapadlo nekaj snega. Vendar pa mrz ni obstal, spet smo dobili potem dež in toplo južno vreme, kakršno imamo vso zimo.

Vihar je ta dan razsajal tudi po drugih delih države, tako da so vlaki iz Beograda prihajali z veliko zamudo, ker je vihar metel drevje na progo in ker so bile potrgane telefonske in brzojavne žice, da je bil mogoč le počasen promet.

ŽRTEV SILOVITEGA VIHARJA

Vihar potrl stolp, tram ubil inž. Pika iz Ljubljane

Zadnji vihar 4. feb. je zahteval tudi človeške žrtve. Ubilo je inž. Lojzeta Pika, uslužbenega pri Trboveljski premogokopni družbi v Ljubljani.

Tisti dan je moral po službeni potrebi v Hrvaško Zagorje, v Krapino, kjer so bila neka dela pri elektrarni. Tudi tamkaj je divjal vihar. Inž. Pikel je z dvema spremljevalcema stal pod hladnim stolpom elektrarne, ko je vihar omajal stolp, da se je sesedel, pri čemer je padel en tram inž. Piku na glavo ter mu prizadel hudo rano. Pika so takoj prepeljali v neki zagrebški sanatorij, kjer so ga operirali, toda tudi operacija mu ni več rešila življenja. Naslednji dan je umrl.

Inž. Pikel je po rodu iz Postojne, realno je študiral v Idriji, študiral nekaj časa na dunajski tehnični, potem pa je moral v vojaško službo. Da bi po svetovni vojni nadaljeval študije, ni mogel, iskal je službo in jo dobil pri Trboveljski. V prostem času pa je študiral in tudi položil diplomski izpit ter postal inženir. Star je bil 48 let in zapušča ženo Ljubico, iz kamniške Zoretove družine, in 2 leti starega sinčka.

Pikovo truplo so pripeljali v Ljubljano in ga bodo tu pokopali, kjer mu živi razen družine tudi mati.

LJUBEZENSKA TRAGEDIJA V TRŽICU

Uradnik Stenovec ustrelil sebe in svoje dekle

V Tržicu se je 4. februarja dopoldne končala družinska in ljubezenska tragedija z umorom in samomorom. Predilniški 29 let stari uradnik France Stenovec je ustrelil 20-letno Ljubljanko Medo Skufcevo in nato še sebe. Oba sta mrtva.

Stenovec je po rodu iz Tržiča in sin predilniškega delavca. Pred 11 leti je vstopil kot uradnik v službo k podjetju Gassmann ter bil tu uradnik do zadnjega. V Tržicu se je tudi oženil pred tremi leti in pol z neko Ljubljanko in imel z njo otroka, zdaj dveletno hčerko. Stenovec pa je bil lahko miseln, udajal se je pišči in hodil za drugimi ženskami. Zaradi tega sta se z ženo tožila za ločitev zakona na zemljo zahtevo. Že nad leto dni živita vsak zase, ona pri materi s svojo hčerko, on pa je stanoval v tovarniškem samskem stanovanju. Pred nekaj meseci se je Stenovec — ki je prihajal pogosto v Ljubljano — seznanil z 20 let starim, lepim dekletom v Ljubljani, z Medo Skufcevo, hčerko upokojenega šolskega upravitelja. Njeni starši so nasprotovali tej ljubezni, toda hčerke niso mogli odvrniti od Stenovca, ki jo je dobil popolnoma v svojo oblast. Stenovec sam pa je doživljal notranji polom. Že nekaj dni je govoril, da bo napravil vsemu konec, a za resno tega niso jemali. Stenovec je pred nekaj dnevi prišel v službo nekoliko prepozno, pa so mu rekli v pisarni, naj bo bolj točen, sicer se mu lahko kaj zgodi. Stenovec, ki je tedaj najbrže že sklenil, kaj bo storil, je bil kratkomočno odpovedal službo. Tedaj menda je že imel v Tržicu pri sebi mlado Medo Skufcevo. Izvabil jo je, da je pobegnila od staršev in prišla v Tržič k njemu. Dne 4. februarja zjutraj pa je prišla v Tržič njena mati, hotel pregovoriti hčer, naj se vrne v Ljubljano. Trkala je na vrata Stenovčevega stanovanja, toda nihče se ji ni oglasil, ne ona. Stopila je po orožnik, ki je nekajkrat zahteval, naj mu odpreta, a brez uspeha. Tedaj je zagrozil, da bo vlomil v sobo. Nenadoma so ljudje zaslišali iz sobe dva strela. Vlomili so iz sosednje sobe v Stenovčovo stanovanje in materi se je nudil strašen prizor. Na postelji je ležal mrtev Stenovec in iz senca mu je tekla kri, ob njem je sedela Skufceva s prestreljenimi senci in visela z gornjim životom čez Stenovca. Stenovec je bil najprej ustrelil njo, nato še sebe. Sam je bil takoj mrtev, ona pa je še živela in došli zdravniki ji je nudil vso pomoč, a že čez pol ure je Skufceva umrla, ne da bi se bila zavedala, v naročju svoje matere.

Truplo Skufceve, ki je bila uradnica na banski upravi, so prepeljali v Ljubljano na njen dom. Stenovca pa bodo pokopali v Tržicu. Pogreb mu bo oskrbela njegova ločena žena, ki pravi, da je slutila, kako se bo končalo njegovo zaženo življenje.

Stenovec je zapustil pismo, da se je naveličal življenja in da gre v smrt. Ali je Skufceva pristala na umor oz. samomor ali pa jo je ustrelil proti njeni volji, tega pač ne bo mogoče dognati.

Dentist Bevc obsojen na 14 mesecev. — Poročali smo, da se je vršila 4. t. m. tajna razprava proti ljubljanskemu dentistu Jožku Bevcu, ki so ga predlanskim novembrom aretirali pod teškimi obtožbami, da je izrabil svoj poklic ter mnoge pacientke o-mamljal in jih posilil, da je svoje žrtve fotografiral v raznih položajih in s temi fotografijami izvajal denar od žrtv. Tedaj je nastal velik vik in krik in govorilo se je vse mogoče, vsekakor tudi mnogo izmišljotin. Po nekaj mesecih je bil izpuščen iz zapora, nakar se je oženil z glavno pričo, z glavno svojo žrtvijo ter že s tem izbil obtožbi precejen očitke iz rok. Zdaj pa se je vršila razprava. Govorilo se je poprej, da so v njegov atelje in stanovanje zahajale razne mnogih dvomljivih žensk tudi odlične ljubljanske osebe in da so se vršile cele orgije. Koliko je na vsem tem resnice, je težko reči. Toda kar se je razpravljalo na procesu, je mnogo manj, kakor pa se je govorilo. Mnoge priče povečini pač ženske, so izpovedale ugodno za Bevca, češ, da ni izvajal nad njimi nasilja, druge pa so izpovedale, da so se pogodile z Bevcom za povrnitev izmamljenih ali izposojenih zneskov itd. Med dokazili je le nekaj nečestnih fotografij, ki jih je res izdeloval on sam. Imel je res montiran v radijski zabojček fotoaparati, ki ga je sprožil s pritiskom na gumb, ki je bil montiran na mizi ob divanu, tako da je lahko na skrivaj fotografiral svoje pacientke med svojo zabavo. Le nekaj slik je bilo priloženo aktom, a iz slik je težko razbrati, ali so ženske res na skrivaj proti vednosti fotografirane ali pa se vedele in se celo prostovoljno dale fotografirati v pišli obleki. Kar se pa tiče pogostih sestankov večjih družb pri Bevcu, gre pa za družabne večere, s katerimi je delal Bevc pač reklamo za svoj atelje. Imeti zveze, se pravi, imeti delo in zaslužek, kar je pri dentistih sprilogo mnogega števila zobozdravnikov tem težje. Proces je marširal ovrgel, dokazalo pa se je, da je Bevc izbral svoj položaj kot dentist in oskranil troje pacientk, zaradi česar je bil obsojen na 14 mesecev zapora. Proti razsodbi se je Bevc pritožil in se bo vršila pred višjim sodiščem nova razprava.

Sankcije. — Na ljubljanski carinarnici se zelo poznajo posledice sankcij. Lani so povprečno po 22 in pol vagona raznega blaga, namenjenega čez mejo, zacinirani na dan, od 18. novembra do konca januarja pa so zacinirali približno le po 2 vagona na dan! In ta izvoz iz naše države stalno pada. Decembra, ko so že izvajali sankcije, je imela carinarnica od izvoza 9.006 Din dohodkov, januarja pa le še 1546 Din! V istem času pa je uvoz preko Ljubljane celo narastel. Decembra je kasirala carinarnica za uvoženo blago 4 milijone 419 tisoč Din, januarja pa 4 milijone, 517 tisoč Din. Po tem lahko presodimo, kako vplivajo sankcije na naše gospodarstvo.

Vlada opustila stanovanjski program

Blagajno bo odprla zemljiškimi spekulantom

Washington. — (FP) — Zvezna vlada je opustila vsako misel na podiranje slumskih predelov in gradnjo cenjenih pa modernih delavskih stanovanj. V svojem vračanju v "normalne razmere" je prepustila ves stanovanjski problem — "privatni iniciativi."

Zvezna vlada je sicer veliko več govorila o tem vprašanju kakor pa delala. Kot pravi Norman Thomas, je porabila "milijarde besed, ne milijarde dolarjev" pri reševanju stanovanjskega problema. Bilo je veliko grmenja pa malo dežja. Vsi številni programi so porodili le nekaj gradbenih projektov.

Zdaj bo tudi tega "eksperimenta" konec. Vlada se je odločila, da bo v bodoče sodelovala z zemljiškimi spekulanti, ki bodo hodili po denar k vladni Rekonstrukcijski finančni korporaciji kakor so pred nekaj leti hodili po težke milijone bankirji in drugi kapitalisti.

Po novem programu bo vlada subvencirala tako zvane "mortgage" ali vknjižbene kompanije, katerim bo dajala posojila, da bodo lahko izdajale bonde in s tem pritegnile privatni kapital v gradbeno industrijo. Poleg tega jim namerava garantirati tudi hipoteke.

Ta vladna kapitulacija pomeni popolno zmago zemljiških in stanovanjskih spekulantov, ki so ves čas manevrirali proti vladni akciji v zvezi z reševanjem stanovanjskega problema. Notranji tajnik Ickes je že večkrat izjavil, da brez vladne akcije na tem polju ne bo nič. Njen zadnji načrt pred kapitulacijo je bil, da kongres določi eno milijardo za subvenciranje gradnje stanovanj za revnejše sloje, ki po vlemestih živijo v barih, ki niso primerni niti za hleve.

Na pritisk spekulantov in deloma radi odloka zveznega kontrolerja, po katerem bi se morala vladna stanovanja obrestovati, in deloma radi bojznosti, da bo vrhovno sodišče vrlo vse take projekte skozi okno, pa je vlada kapitulirala. Zdaj bo zopet cvetela — "privatna iniciativa", seveda s pomočjo zvezne dragajne. Kapitalizem se na drugačen način ne pusti zdraviti.

Spor med avtnimi delavci poravnani

Neodvisne unije podprle stavkarje

Detroit, Mich. — (FP) — Delavci, ki so zastavkali v tovarni Detroit Motor Products Co. pred tremi meseci, so bili veseli novice o sporazumu med unijo United Automobile Workers, v Ameriški delavski federaciji včlanjene organizacije, in neodvisno unijo avtnih delavcev, ki je znana pod imenom Mechanicals Educational Society of America.

Spor med tema organizacijama je bil končan na masnem delavskem shodu, ko sta obe organizaciji odobrili načrt glede oklica splošne stavke v avtni industriji, ki bo izbruhnila, če ne bo Motor Products Co. pristala na zahteve stavkarjev. Sporazum, ki sta ga sklenila Homer Martin, podpredsednik unije United Automobile Workers in Edward Hall, tajnik MESA, pomeni prelom s politiko, ki jo izvajal Francis Dillon po navodilih Williama Greena, predsednika ADF. Green je na zadnji konvenciji avtne unije imenoval Dillona za predsednika kljub opoziciji s strani delavcev.

"Mi smo prevzeli kontrolo nad avtno unijo," je dejal Martin. "Dillon ne bo odšel naprej igral nobene vloge v tej uniji, ker so nas podprle vse krajevne organizacije avtnih delavcev."

Martin je dalje naznanil, da bo prišel v Detroit Leo Krzycki, organizator unije krojaških delavcev Amalgamated Clothing

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4944

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajbol.odd.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blaginjak.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....990 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:

MATH PETROVICH, predsednik.....505 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kans.
 JOHN TRCER.....Box 227, Strabane, Pa.
 FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARICH.....19511 Muskata Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik.....2301 Se. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI.....26 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMERGOICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POBORI — Korrespondenca s glavnimi odborimi, ki delajo v št. uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki so namenjena na pusto gl. predsednika, naj se naslovi na predsednika. VSE DRUGA PISMA naj se naslovi na gl. tajnika, ki so namenjena na tajništvo. Vse druge, skladne s tehničnimi podroci, naj se pošljejo na tajništvo. Vse druge v zvezi s blaginjskim poslom, naj se pošljejo na blaginjsko. VSE PRITOŽBE glede postopanja v št. upravnem odboru naj se pošljejo Franku Sajnu, predsedniku nadzornega odbora. VSE PRITOŽBE na št. porotni odbor se naj pošljejo na Johna Gorška, predsednika porotnega odbora. VSE DOPISNE in drugi spisi, namena, opisa, naravnosti in sploh vse, kar je v zvezi s glavnimi odbori, naj se pošljejo na "FACIOVETA", 567 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTA: Korrespondenca s glavnimi odbori mora biti poslana na naslednje naslove: Korrespondenca za avtorizacijo predsednika mora biti poslana na predsednika. Vse pisma, ki so namenjena na pusto gl. predsednika, naj se naslovi na predsednika. Vse pisma, ki so namenjena na tajništvo, naj se naslovi na tajnika. Vse pisma, ki so namenjena na blaginjsko, naj se naslovi na blaginjsko. Vse pisma, ki so namenjena na porotni odbor, naj se naslovi na Johna Gorška. Vse pisma, ki so namenjena na nadzorni odbor, naj se naslovi na Franka Zaitza. Vse pisma, ki so namenjena na druge odbore, naj se naslovi na njihove predsednike. Vse pisma, ki so namenjena na druge odbore, naj se naslovi na njihove predsednike.

Delavska federacija v novi kampanji

Ekonomski sistem je odpovedal, naglašava v poročilu

Washington, D. C. — (FP) — "V Ameriki imamo čudovit paradoks v ekonomskem sistemu, ki je zmogel producirati dovolj dobrin za vse prebivalstvo, da ne bi bilo treba nobenemu životarju v pomanjkanju, toda ta ne more funkcionirati." Tako se glasi poročilo Ameriške delavske federacije, ki se je postavila na stran poklicnih unijs.

Martina in Hallova akcija bo nedvomno dobila ugoden odmev na prihodnji konvenciji United Automobile Workers of America, ki se odpravi v aprilu. Voditelji Ameriške delavske federacije, ki vodijo opozicijo proti neodvisnim unijam v avtni industriji, bodo morali odnehati in s tem bo ugodna pot za združitev vseh organizacij avtnih delavcev v močno industrijski uniji.

Prvi kongres ameriških umetnikov

Vrtil se je v New Yorku in obsodil vojno in fašizem

New York. — (FP) — Tristo in petdeset ameriških umetnikov, ki so se dni imeli svoj prvi kongres, je obsodilo vojno in fašizem ter ustanovilo permanentno organizacijo pod imenom Liga ameriških umetnikov. Zborovali so pod geslom: "Proti vojni in fašizmu in za obrambo kulture."

Will Haysu, carju filmske industrije, in Metro-Goldwyn-Meyer družbi so poslali protest radi zadavitve filma, ki bi baziral na antisfašistični noveli Sinclairja Lewisa "It Can't Happen Here." Film je ubil Hays, ker bi bil premočna doza za ameriške fašiste.

Umetniki so protestirali proti nizkim plačam pri religijah, umetniških projektih. Sklenili so tudi zahtevati odškodnino od bogatih umetniških galerij za razstavljene slike in obenem zaključili, da jih razstavijo brezplačno v slučaju unijskih razstav. Kongres je bil levičarsko usmerjen.

razstavljene slike in obenem zaključili, da jih razstavijo brezplačno v slučaju unijskih razstav. Kongres je bil levičarsko usmerjen.

Slika kaže posledice viharja, ki je nedavno razsajal v Alabami in nekaterih drugih južnih državah in je zahteval 17 človeških življenj.

V blagi spomin prve obletnice smrti

Ijubega sopraga in očeta

JOHN MIHELICA

Umril je dne 23. februarja 1935

Leto je že minulo, kar ostani si osti. Te črna zemlja je suševila. Ter se vedno na letu je.

Bitka bila je letos, kjer so ostali, le do zve. To mi ostanj osti. Ko neizdane smo spominili.

Oj soprag in oče blagi, mi so vedno spominjane Tebi! Počrni mirno v grobu tihem. Naj pridemo za tebi vsi.

Zaljubljeni ostali: Mrs. Mary Mihelič, sopraga in otroke. Leadville, Colo.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

"Kaj, ti stari, kosmati smrduh, saj nimaš niti poguma, da bi streljal na kisa jabolka!" je odvrnil Billy. "Poznam tvoje sorte ljudi — kadar je treba prijeti revnega, obupanega potepuha, ste hrabri kakor levi, če pa naletite na moža, postanete oprezni kakor rumeni psi. Le sproži petelina! Kaj, ti strahopetni kos nenagane — rep boš stisnil med noge in stekel, če rečem buu!"

Da bi podprl besedo z dejanjem, je Billy res nenadoma zarjovel: "Buu!" in Saxono je nehote posilil smeh, ko je videla redarjev zdržljaj.

"Poslednjikrat vam rečem," je le-ta zaškripal z zobmi. "Vrnite mi svetiljko in pojdite mirno z menoj, če ne, vas počim."

Saxon se je sicer bala za Billyja, a vendar samo na pol. Zaupala je, da se mož ne bo upal sprožiti, in kakor je že tolikrat, jo je tudi zdaj prešinjala obdobje do Billyjevega poguma. Njegovega obraza ni videla, a s popolno gotovostjo je vedela, da je prav tako strahotno mrtev in brezstrasten kakor takrat, ko se je bil s trojico lrečev.

"Vi ne boste prvi, ki ga ustrelim," je zagrozil redar. "Star vojak sem in kri ni zame nič posebnega."

"Sram vas bodi," se je oglašila Saxon, "da izkušate spraviti dva mirna človeka, ki nista ničesar zakrivila, v sramoto in nesrečo."

"Zakrivila sta to, da sta tukaj spala," se je uprl. "Ta skedenj ni vajin. Prekršila sta postavbo. In kdor krši postavbo, mora v zapor, kakor vidva. Z nekaterega potepuha sem spravil za mesec dni v luknjo, samo zato, ker je spal v tem skedenju. O, to vam je prava past za take ljudi. Ogledal sem si vajina obraza in vidim, da sta sumljiva človeka." Obrnil se je k Billyju. "Dovolj sva se norčevala. Ali se mislite vdati in mirno iti z menoj?"

"Daj, da ti nekaj rečem, starina," je odvrnil Billy. "Prvič: dobil naju ne boš. Drugič: spala bova tukaj pa mir besedi."

"Dajte mi svetiljko!" je odločno velel redar. "Tiho, kosmatin. Glej, da se spraviš. Izgini. Vzemi podplate pod pazduho. Svojo leščerbo pa išči zunaj v blatu."

Billy je pomahal z tučjo, dokler ni našel vrat; nato jo je kakor z žogo zalulil iz skedenja. Črna tema jih je obdala in potnik sta slišala vsiljive, kako je togotno škrtal z zobmi.

"Zdaj pa le streljaj — in pazi, kaj bo s teboj!" je preteče dejal Billy.

Saxon je utipala Billyjevo roko in jo ponosno stisnila. Redar je zagodrnjal nekakšno grožnjo.

"Kaj je to?" je ostro vprašal Billy. "Ali se še nisi pobral? Prenesel sem toliko tvoje sitnosti, kolikor sem si mislil prenesti. Zdaj glej, da se spraviš, ali pa te vržem ven. In če se vrneš prodajati zijala, boš spet dobil, kar ti gre. Izgubi se!"

Vihar je tako neznansko tulil, da nista ničesar slišala.

Billy si je zvil cigareto. Ko jo je prižgal, je videl, da je bil skedenj prazen. Billyja je posilil smeh.

"Veš kaj, tako divji sem bil, da sem čisto pozabil na črva. Sele zdaj se mi spet oglašja."

Saxon ga je pogovorila, da je legel, in ga spet božala po čelu, da bi ga pomirila.

"Pred jutrom bi se bilo škoda seliti," je dejala. "Kakor hitro bo pa svetlo, se popeljeva z električno v San Jose, si vameva sobo, pozajtrkava kaj toplega in stopiva v lekarno, da dobiva pravo reč za topel obliž ali kar bo že treba narediti!"

"A Benson?" je oporekel Billy.

"Iz mesta mu bom telefonirala. Saj stane samo pet centov. Videla sem, da ima napeljava. In v tem dežju itak ne moreš orati, niti če prst ne bi bil bolan. Tako se bova rajši skupaj zdravila. Dotlej, da se zvedri, bo moja peta že dobra in potem lahko spet odrineva na pot."

PETO POGLAVJE

V ponedeljek za rana, tri dni po tisti noči, sta se Saxon in Billy peljala z električno do zadnje postaje in spet krenila v San Juan. Make so stale po cesti, a sonce je sijalo z visnjega neba in povsod si videl po tleh rahla znamenja kalečega zelenja. Pred Bensonovo farmo je Saxon počakala, med tem ko je Billy stopil po svojih šest dolarjev za tridnevno oranje.

"Kakor bik se je repenčil name, ker odhajam," je rekel ko se je vrnil. "Najprej me sploh ni hotel poslušati. Dejal je da bo imel čez kaj dni spet delo zame in, da ni dosti voznikov, ki bi jim mogel brez skrbi zaupati štiri konje."

"In kaj si rekel?"

"Oh, dejal sem, da moram dalje. In ko me je izkušal pregovoriti, sem mu povedal, da imam ženo s seboj, ki se ji preteto muči od tod."

"Saj se tebi tudi muči, Billy!"

"I, menda se mi; a vendar ne tolikanj kakor tebi. Vraga, meni je začelo to oranje kar ugajati. Nikoli več me ne bo strah iskati takega dela. Zdaj vem, kako in kaj, in bodi prepričana, da se grem kosat z vsakim drugim."

Cez kako uro, ko sta bila prehodila že obilne tri milje, sta začela zadaj brnenje avtomobila in stopila ob kraj ceste. Toda avtomobil ju ni prehitel. Benson je sam sedel v njem in ustavil vtrite njiju.

"Kam sta namenjena?" je vprašal Billyja in naglo, radovedno premeril Saxono z očmi.

"V Monterey — če se peljete tako daleč," se je zamejel Billy.

"Lahko vaju potegnem do Watsonvillea. Peš in s takim bremenom na hrbtu bi trajalo več dni." Nato se je naravnost obrnil k Saxoni. "Ali bi radi sedeli spredaj?"

Saxon se je ozrla na Billyja.

"Daj," je pritrdil. "Spredaj je zelo lepo. — To je moja žena, gospod Benson — Robertsova."

"Oho, tak vi ste tista, ki ste mi odpeljali svojega moža!" jo je dobrodušno pokaral Benson, zavijaje se v odevjo.

Saxon je sprejela to odgovornost in jela pazljivo gledati, kako je spravljal voz v tek.

"Preteto siromašen farmar bi bil, če bi imel samo toliko zemlje, kolikor ste je vi zorali, preden ste prišli k meni," je Benson preko rame omenil Billyju in zvito pomežiknil.

"Nikoli se nisem imel pluga v rokah — razen enkrat samkrat," je priznal Billy. "A prej ali slej se je treba naučiti."

"Po dva dolarja na dan?"

"Zakaj ne, če najdem tistega, ki jih plača," je Billy zadovoljno pritrdil.

Benson se je iz srca zasmel.

"Hiter učencec ste," ga je pohvalil. "Opazil sem sicer, da s plugom nista kaj bližnja znanca. A lotili ste se, kakor je treba. Med desetimi, ki bi jih lahko najel s ceste, ni enega, da bi zmogel to, kar ste napravili tretji dan. A vaša glavna moč je v tem, da poznate konje. Ko sem vam tisto jutro dejal, da primite za vajeti, sem rekel to na pol za šalo. Izvežban konjar ste in vrhu tega še rojen konjar."

"Tako dober je s konji," je rekla Saxon.

(Dolje prihodnjak.)

Frederic Boutet:

ODDIH

Nekega jesenskega dopoldne je prišlo v Bois de Boulogne do odličnega srečanja Rene Beauchampa z Marie Louise Vatelierovo; poznala sta se petindvajset let in tri mesece se nista videla.

Ozračje je bilo mirno, svetlo kakor v pajčolanu. Rene Beauchamp je užival z naslado svoje vsakodnevne higijenske izprehode. Velik, še vedno slok, tesno zapet v brezhibnem sivem avrniku, z bradico le za spoznanje preveč rjavo, je stopal usmerjenih in še vedno prožnih korakov po ovinku drevoreda proti jezeru, ko je zagledal pred seboj elegantno žensko postavbo z dvema psčkoma. Spoznal je Marijo Louise Vatelierovo in gledal jo je obdajajoče. Bila je majhna, drobna, zelo svetlih las, gibčna, oblečena naravnost umetniško, in na gotovo razdaljo se je zdelo, da ji ni nad trideset let. Čeprav je od blizu ta iluzija padla, je bila še zelo očarljiva.

Ogovoril jo je prijazno in nepriljudno.

"Kako srečno naključje, draga prijateljica; prav kar sem bil namenjen k vam pogledat, ali ste se že vrnili."

— Vrnili smo se večeraj, prijatelj. In vidite, že prvo jutro sem se oprlja svojih starih navad, svoja psa vodim na izprehod... Avto me čaka ob jezeru.

— Kako pa kaj vaš hčerki?

— Hvala, dobro se počuti. Ginetka se je vrnila večeraj z menoj. Ta hip igra tenis. Kmalu pojdem po njo. Ali veste, da se bo čez mesec dni omožila?

— Vem, vem, s Pavlom Latheneyem, imenitnim dečkom.

— Da, on je moderen, vnet za sport, praktičen, značajan, iskren. Srečna bo z njim, o tem sem prepričana. Razumeta se zelo dobro.

— A vaša starejša hči?

— Marysa? Oh, prijatelj, ta mi jo je pošteno zagodla. Ugani! No, med babice me hoče spraviti. Da, Beauchampe... Kaj hočemo, izrabila je svoj čas... Kmalu bo leto dni, odkar je omožena... Evo, pogledite, ne preostaja mi nič drugega, sprejemam, stara mati bom.

Zasmejala se je veselo, da so se pokazali njeni krasni zobje, potem je pa nadaljevala:

— Kakšno presenečenje, a? No, ti otroci!... Končno, srečna je, njen mož tudi in jaz tudi.

— Vi, stara mati? To je nerazumljivo, če vas človek takole vidi... Sicer pa...

— Da, dragi moj — mu je segle v besedo — vem, to človeka pomladi, če postane stara mati.

— Vi ne potrebujete pomladitve. Očarljivi ste kakor ste bili vedno... Niti za las se niste izpremenili, odkar vas poznam...

— Nikar mi ne kličite v spomin letnice... Vidim pa, da ste še vedno kavalir, dragi prijatelj... Tudi tega ne prinaša mladost. To je prišlo zdaj iz mode.

Obmolnila sta. Oba, in psčka za njima sta skupaj nadaljevala izprehod po drevoredu.

— Kaj pa vaše ljubezni, Beauchampe? — je vprašala naenkrat Marie Louise Vatelierova.

Govoriva malo o vas. Se imata s krasno Liliano Lormoy še vedno rada?

— Nič več. Letos poleti je bilo najine ljubezni konec... Dolgočasil sem se pri nji in mislim, da je bilo to obojestransko...

Sicer je pa že angažirana v inozemstvu.

— In pa saj je trajalo to dve leti in to je predolg za takega Don Juana kakor ste vi...

— Nikar se mi ne posmehujte. Sicer je pa tudi Don Juan že prišel iz mode...

— Torej svobodno srce. Čudim se temu pri vas.

— Pogledal je ob strani in odgovoril smeje:

— Samo od as je odvisno, da se zasede, draga prijateljica. Tudi ona se je zasmejala.

— Beauchampe, vi ste res čuden mož. Nikoli ne pozabite odkriti ženski svoje ljubezni... celo meni.

— Vam prej nego kateri drugi.

— No, no, prijatelj, prestara prijatelja sva, da bi se razpletale med nama te vrste šale.

— Saj ne začnem jaz. To sem vam nekoč že povedal.

— Seveda ne začnate in prav je tako.

— Mar se ne spominjate?

— Seveda se spominjam... Včasih enkrat ali dvakrat v letu, kadar je pač nanesla prilika, ste mi delali poklone, ki jih pa niti jaz niti vi nista jemala resno...

Dalje niste šli nikoli... mar ni tako?

Pogledal ji je v oči.

— Da, res je.

— Zakaj?

Ni mogla zadržati tega vprašanja, malo je zardela in nadaljevala:

— Da, ušla mi je ta beseda, zakaj. Zakaj me niste nikoli zares zapeljevali kakor druge ženske? Ne bom trdila, da sem se pritoževala zato, toda zdelo se mi je čudno... No, povejte mi zdaj po pravici, če sva že začela govoriti o tem.

Nekaj časa je okleval. Kam je vodila ta pot? Toda močnejša od volje mu je.

— Lahko bi vam odgovoril, da je bilo to zato, ker je bil vaš mož moj prijatelj in ker sem pošten... Toda ne, bilo je zato, ker zame niste bili baš to, kar so druge ženske. Bilo je zato, ker sem se bal, da bi se zares ne zaljubil v vas, da bi ne izgubil svoje neodvisnosti in svoje ga navdušenja za izpremembo, ki mi je prinašala toliko radosti...

Nisem hotel velike ljubezni, kakršna bi bil nedvomno štiti do vas. Nisem hotel definitivne, plamteče ljubezni, ki bi me bila neizogibno priklenila na vas. Poleg tega sem se bal, da bom ljubosumen, da bom trpel. Ne bil bi mogel deliti vas z drugim ali izgubiti vas... Bili ste koketini... Imeli ste svoje drobne pustolovščine!

— Beauchampe!

— Hoteli ste vedeti resnico, povedal sem vam jo.

Povesila je glavo in čez nekaj časa je zatrepetala kakor da sama tega neče:

— Tudi jaz mislim, bi vas bila ljubila brezpogojno.

Prijel jo je za roko.

Marie Louise, saj še ni preporno. Zdaj boste prosti, obe vaši hčerki bosta omoženi. Poročite se z menoj!

— Da, je dejala brez oklevanja.

Obmolnila sta, presenečena, da sta se tako daleč spozabila naenkrat, ne da bi bila pred dobro uro na to sploh mislila. Presenečena sta bila nad dosego cilja, ki ga je bilo prineslo naključje srečanja po tolikih letih, v katerih je bila ljubezen med njima neizgovorjena, razpršena pod plaščem prigod njunega ločnega življenja. Drhtela sta, oba sta na tistem mislila, da je to zadnja zmagaja, zadnja ljubezen in da je morata biti vredna, da morata biti očarljiva, radostna, mlada.

Ti občutki so ju po poroki, ki je sledila prav kmalu, prevzela s podvojeno silo. Zivela sta v stanovanju Rene Beauchampa, na novo opremljenem, in ker sta bila bogata, brez vseh dolžnosti, sta se oba povsem posvetila prizadevanju, da bi drug drugemu ugajala, da bi si dokazala, da je njuna tako dolgo zadrževana ljubezen tem močnejša. Ah, gotovo ne, kakor je dejal Beauchampe, gotovo še ni bilo prepozno. Z mladostnim ognjem sta se oba nenasitno udeleževala prijetnih zabav, zahajala sta v družbo, v gledališče, večerjala sta v nočnih kabaretihi. Redko sta se ločila, čeprav sta se bila molče sporazumela, da se zjutraj ne bosta srečevala, dokler vsak v svoji toaletni sobi temeljito ne opravi nege svojega telesa. Iz toaletne sobe sta prihajala taka, kakršna ju je napravila umetnost. Bili so pa tudi popoldnevi, ko sta se razšla vsak na svojo stran, o katerih drug drugemu nista nič pravila in s katerih sta se vračala pomladena.

Tako so minili meseci in pomlad je že bila v deželi, ko je Marie Louise zbolela. Zdravnik

je govoril o izčrpanosti, svetoval ji je počitek na svežem zraku. — Kaj če bi šla za mesec ali dva na moje posestvo La Villetiere? — je predlagal Rene Beauchampe. — Ne, ne, je ugovarjala Marie Louise prestrašeno, ne da bi vedela, odkod izvira ta strah. Priogovarjal ji je in ker je bila res boleha, je slednjič privolila.

La Villetiere je bilo prijazno posestvo: gradič v velikem parku s starimi drevesi in vodometi.

Marie Louise bi bila živela tam zadovoljno, da ni bilo morečih skrbi. S seboj je bila pripeljala seveda svojo sobarico, toda to dekle, čeprav spretno in marljivo, ni moglo povsem nadomestiti znanstvene prakse zavodov, običajno obnavljajočih mladost Marie Louise. Poleg tega je bila gospa boleha in navzile vsemu pogumu ni prenesla napore ure jutranje toalete. Opuščala je to in se zaprla v svojo sobo. Preživljala je svoje dneve v solzah, ležala je v naslanjaču in odklanjala posete svojega moža.

Rene Beauchampe je teden dni prenašal to, osmega dne je pa vstopil brez dovoljenja.

— Rene, Rene, ne približaj se mi, ne glej me, je zaklicala Marie Louise in si zakrila obraz z rokami.

— No, prav, toda poglej me vsaj ti.

Ozrla se je nanj in sapa ji je zastala. Kakor ona, se je bil tudi on odpovedal vsem pomlajajočim čarovnijam, toda prostovoljno.

— Ah, Rene, Rene, to si storil, da bi me potolažil. Kako dober si!

Sedel je k nji na divan in jo prijel za roko. — Zate sem storil to, toda tudi zase... Tu so drugačne razmere. Tu je narava, iskrenost, mir. To je nalezljivo. Dobro se počutim, sem sam s seboj, nobene napetosti ni tu. Tu so krasni, mirni večeri, namestu nočnih plesnih dvoran in barov. Ko ozdraviš in ko odpotujeva od tod, začneva morda znova, če boš hotela. Toda šele kadar odpotujeva. Ta oddih je tako prijeten.

— Da, da, je šepetala pomirjena, ne bova se žurila z odhodom.

Obema je odleglo in videč se prvič taka, kakršna sta bila, sta se oba vprašala, ali ne bo prava sreča, ki jo prinese njuna pozna združitev baš v tem miru drugega ob drugem, v počitku, brez prikrivanja, v zaupanju polnem oddihu.

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če katero želite naročiti, sedaj je čas zato.

The Native's Return... \$2.00
Ameriški Slovenci, stane... 5.00
Slovensko-Angliška Slovnica... 2.00
Zajednici... 1.75
Zakon Biogenesije... 1.50
Pater Malavventura v kabareti... 1.50
Jimmie Higgins... 1.00
Hrbenica, igra... .25
Med brati, igra... .10
Denar in naročilo pošljite na naslov:

PROSVETA

2657 S. Lawndale Avenue,
Chicago, Ill.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Ameriška bojna ladja "Minneapolis" ob povratku z manevrov v newyorško pristanišče.

— Federated Pictures.

— Koliko ste stari, gospodič?

Prvi profesor: "Kako le moreš prenašati tako dolgo čakanje svoje žene?"

Drugi profesor: "Ni sile! Saj imam zraven svojo zabavo: vse njene besede sproti prevajam v starogrščino."

— Enaintrideset.

"MOJ MALI DECEK JE BIL TAKO SUH - ZJOKALA SEM SE, KADAR SEM GA POGLEDALA"

"Nagovarjati sem ga moral, da je jedel, in nič, kar je pojedel, ni pomagalo, da bi pridobil na teži. Vedno bom hvalešna tisti materi, ki mi je povedala o Trinerjevem grenkem vinu."

Trinerjevo grenko vino je staro, znanesljivo družinsko zdravilo, ki odpravlja zaprtje, pline, nespečnost, slabo sapo, nečistost kože in težava, zadržane s prebavnimi neradnostmi. In navda s življenjem oslabil tek. Dobite ga lahko v vsaki lekarni.

TRINERJEV ELIKSIR • GRENKEGA VINA

Joseph Triner Company, Chicago

All ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Nova moč za oslabele organe

NUGA-TONE ojačuje oslabele organe. Je izvrstna ledvena tonika, izboljša apetit in pomaga prebavi. Pomaga točno delovanje črv in ledene. Črva delujejo smerniške, pristo. Upliva na srce in NUGA-TONE s tem, da daje več energije za delovanje. Ob vsaki zdravilnosti deljnih bolni je to izvrstna tonika, ojačevalnik. Vzemite NUGA-TONE še danes. Prepričajte se o njega novi moči in jašanju. Dovolj za mesec dni zdraviljenja, za en dolar. Upoštejte vsa priporočila, za en dolar. Na prodaj v vsaki lekarni. Proti zaprtju vzemite NUGA-SOL — idealni odvajalec. 25c in 50c. (Adv.)

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in pršteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali članice \$0.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to pršteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekaj, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$0.00	Za Člano in Chicago je \$0.00
1 tednik in... 4.00	1 tednik in... 4.00
2 tednika in... 2.00	2 tednika in... 2.00
3 tednike in... 2.00	3 tednike in... 2.00
4 tednike in... 1.30	4 tednike in... 1.30
5 tednikov in... nič	5 tednikov in... 1.00

Za Evrope je \$0.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali New Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bodo moral tisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista; in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo listu datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledočih članov moje družine:

2).....Čl. družina št.....

3).....Čl. družina št.....

4).....Čl. družina št.....

5).....Čl. družina št.....

Mesto.....Država.....

Vas naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene smerne, unijake delo preve

Pišite po informacije na naslov: